

4. Цимбалюк В.С. Інформаційне право: концептуальні положення до кодифікації інформаційного законодавства : [монографія] / В.С. Цимбалюк. – К. : Освіта України, 2011. – 426 с.

5. Новицький А.М. Правове регулювання інституціоналізації інформаційного суспільства в Україні : [монографія] / А.М. Новицький. – Ірпінь : НУ ДПС України, 2011. – 444 с.

-----***-----

*В. М. Поперечнюк,
Науково-дослідний інститут
інформатики і права Національної
академії правових наук України*

СУСПІЛЬСТВО ЗНАНЬ: ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Якісні трансформації життя суспільства, які пов'язані із активним розвитком ІКТ, глобального інформаційного простору та їх використання значною частиною населення земної кулі, у роботі та повсякденному житті дали підстави світовій спільноті говорити про становлення інформаційного суспільства, як нового етапу цивілізаційного розвитку. Проте, не встигнувши дійти згоди щодо розуміння його концепції вчені почали говорити про суспільство знань протиставляючи його інформаційній соціально-економічній формації.

В 2003 році на 32-й Генеральній конференції ЮНЕСКО було рекомендовано використовувати термін «суспільство знань», бо це поняття є ширшим і включає в себе й «інформаційне суспільство» [1]. Хоча лише у 2004 р. Генеральний директор ЮНЕСКО з питань комунікації та інформації А. Хана, розкриває сутність суспільства заснованого на знанні визначаючи, що воно має соціальне, культурне, економічне, політичне та інше підґрунтя, на відміну від інформаційного суспільства, концепція

якого ґрунтується на розвиткові технічних інновацій [2]. Дотримуючись зазначеної позиції І.В. Арістова зауважує, що основу суспільства знань становить можливість знаходити, виробляти, обробляти, перетворювати, поширювати та використовувати інформацію з метою отримання й застосування необхідних для людського розвитку знань [3, с. 9-10].

Дійсно, якщо проаналізувати базові міжнародні акти, що визначають основи розвитку інформаційного суспільства, то прослідковується чітка тенденція парадигми його розвитку на базі технічних та комп'ютерних інновацій:

Рекомендації Комісії Європейського Союзу (1993 р.)	Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (2000 р.)	Женевська декларація принципів «Побудови інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті» (2003 р.)
«інформаційне суспільство – суспільство, в якому діяльність людей здійснюється на основі <u>використання послуг, що надаються за допомогою інформаційних технологій і технологій зв'язку</u> » [4].	«інформаційне суспільство дозволяє людям ширше використовувати свій потенціал та реалізовувати свої прагнення, <u>для цього необхідно створити умови щоб інформаційні технології служили взаємодоповнюючими цілями забезпечення стійкого економічного розвитку, підвищення суспільного благоустрою, стимулювання соціальної згоди і повної реалізації їх потенціалу в галузі укріплення демократії, транспарентного та відповідального управління, прав людини розвитку культурного багатоманіття і укріплення міжнародного миру та стабільності</u> » [5].	«побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток <i>інформаційне суспільство</i> , у якому кожен може <u>створювати інформацію і знання, мати до них доступ, використовувати й обмінюватися ними</u> , для того, аби дати окремим особам, общинам і народам можливість повністю реалізувати свій потенціал, сприяючи своєму сталому розвитку та підвищуючи якість свого життя» [6].

Не дивлячись на тривалі роки дискусій, що точаться навколо сутності суспільства знань, даний термін поки не фігурує у міжнародних актах (у т.ч. й декларативного характеру). Хоча національна нормативно-правова база має згадку про суспільство знань, а саме Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні», яка рекомендує Кабінету Міністрів України щодо технічного забезпечення розвитку телекомунікацій та зв'язку: «Організувати та

забезпечити розробку наукових і прикладних засад *трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань* як інноваційну основу подальшого суспільно-економічного розвитку України» [7].

Із аналізу даної норми можна припустити, що законодавець не лише вважає суспільство знань продовженням інформаційного, при цьому остатнє є базовою основою переходу людської спільноти на вищий, якісніший рівень розвитку – суспільство знань. Окрім того, суспільство знань може бути досягнуто не лише за умови побудови інформаційного суспільства, як його наступний етап, а реалізовуватись паралельно із провадженням заходів направлених на розвиток останнього.

Із цього слідує, що можливо одночасно розбудовувати, як інформаційне так і знаннєве суспільство, адже основою суспільства заснованого на знанні є базові параметри інформаційного, з додаванням деяких інших характерних рис та особливостей, орієнтованих, у першу чергу, на високий рівень інтелектуального, культурного та духовного розвитку людини, активне впровадження наукоємних сфер виробництва та ін. Парадигма побудови суспільства знань повинна ґрунтуватись на нових засадах і принципах, що має забезпечувати поширення, використання та продукування нового знання, яке й має стати базою розвитку соціуму.

Концепція інтелектуалізації суспільства може стати основою для створення умов не лише розвитку суспільства заснованого на знанні, але й для трансформації інформаційного в знаннєве суспільство. Адже, інтелектуалізація суспільства – це сукупність різнонаправлених заходів спрямованих на підвищення загального рівня освіченості, розумового, творчого, наукового, культурного та духовного потенціалу людини, що реалізується за допомогою поширення та популяризації ІКТ, а також їх якісного контентного наповнення та є основою для гармонійного, різностороннього розвитку особистості, формування у неї критичного мислення та спонукання до пізнавальних процесів навколишньої дійсності.

Тобто, інтелектуалізація суспільства ґрунтуючись на використанні ІКТ та інформаційних ресурсів дає можливість кожному, не лише, мати доступ до інформації будь-де і будь-коли, але й повинна стимулювати населення до продукування нових знань та підвищення власного рівня інтелектуального потенціалу як окремої людини, так і суспільства в цілому.

Отже, ІКТ є базовим ключем до становлення і розвитку інформаційного суспільства, а створення інформаційного простору з якісним контентом, доступ до якого отримує кожен за допомогою новітніх технологій та глобальної мережі, розкриває широкі перспективи для інтелектуального та особистісного розвитку кожної людини, сприяючи продукуванню нових соціально важливих знань, що і є основою суспільства заснованого на знанні.

Література

1. От информационного общества – к обществам знания. ЮНЕСКО // Всемирный саммит по информационному обществу: информационное издание / Сост. Е.И. Кузьмин, В.Р. Фирсов. – СПб., 2004. – С. 82-84

2. На пути к обществам знаний: Интервью с заместителем Генерального директора ЮНЕСКО по вопросам коммуникации и информации г-ном. А.В. Ханом // Наука в информационном обществе: Информационное издание / Сост. Е.И. Кузьмин, В.Р. Фирсов. – СПб., 2004. – С. 22-26.

3. Арістова І.В. Розбудова правової держави в Україні: правовий механізм забезпечення права на доступ до інформації в суспільстві знань / І.В. Арістова // Правова інформатика. – № 1(25) – 2010. – С. 3-13.

4. Європа і всесвітнє інформаційне суспільство. Рекомендації Європейської Ради: звіт групи Мартина Бангемана від 05.12.93 р. Комісії Європейського Союзу”. – Системна інформатизація правоохоронної діяльності: європейські нормативно-правові акти упорядкування інформаційних відносин у зв’язку з автоматизованою обробкою даних :

посібник / [В. Брижко, В. Цимбалюк, М. Швець]. – Кн. 2. – К. : ТОВ “ПанТот”, 2006. – С. 444-448. – ISBN 966-96731-1-9. – Режим доступу : [//www.europa.eu.int/comm](http://www.europa.eu.int/comm).

5. Окинавская хартия глобального информационного общества [Електронний ресурс]: прийнята від 22.07.2000 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_163 – Назва з екрану.

6. Побудова інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті [Електронний ресурс]. – Декларація принципів від 12.12.2003.– Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c57 – Назва з екрану.

7. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні» [Електронний ресурс]. – Постанова Верховної Ради України від 03.07.2014 № 1565-VII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1565-18> – Назва з екрану.

-----***-----

УДК 130.2. 001-029. 130.2: 351

*М.А.Ожєван,
д.ф.н., професор, Заслужений діяч
науки й техніки України, головний
науковий співробітник відділу
інформаційної безпеки та розвитку
та розвитку інформаційного
суспільства Національного
інституту стратегічних
досліджень при Президентові
України*

ТЕХНОЛОГІЧНА СИНГУЛЯРНІСТЬ: МІЖ МІФОМ ТА РЕАЛЬНІСТЮ

Популярність феномену *сингулярності* й похідного від нього феномену *трансгуманізму* засвідчує той факт, що Інтернет-пошуковик